

Ujkelet
 Szerkesztőség, kiadó-
 hivatal és nyomda:
 Cluj-Kolozsvár, St. Baron
 L. Pop (Brassai-utca), 10.
 Telefon:
 Szerk. és kiadóhivatal
 9-77
 Sz. N. Sz. — — — 2-28
 Egyes szám ára pályá-
 ndvaron és vidéken 5 lej
 Bukarestben is 5 lej

UJKELET

ESZIDO-POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK
 Romániában
 Egész évre — — 1150
 Félévre — — — 600
 Negyedévre — — 320
 Egy hónapra — — 110
 *
 Csehszlovákiában
 Egy hónapra Ck 40—
 Egyes szám — — 3—

1937 július 28 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 168 szám

5687 Tamuz 28

A Rothermere-akció

Azok számára, akik szemükkel látták, átélték és végigszenvedték a világháborút, azt hisszük, csak egyfajta politika lehet szimpatikus és helyes: a béke politikája. Az európai emberiség még távolról sem heverte ki annyira a háboru borzalmait, hogy kedve lenne újabb háborus lehetőségekre gondolni. Még nyitva vannak a mély sebek és tátongó folytonosság-hiányok, amelyeket a négyéves öldöklés ütött a népek testén, mindegyik ország még régi sebeinek gyógyításával van elfoglalva, — kinek volna hát ma kedve és érdeke békerontó törekvéseket felkarolni és propagálni. Lord Rothermere akcióját, amelytől az egész európai sajtó visszhangzik, csak ebből az egyetlen szempontból tudjuk megbírálni. Szolgálja-e a béke és a konszolidáció ügyét lord Rothermere akciója, vagy sem?

Lord Rothermere, aki ma Anglia egyik leggazdagabb, legbefolyásosabb embere és számos hatalmas újság tulajdonosa, lapjaiban, de főleg a „Daily Mail“-ben nagy sajtókampányt kezdett a trianoni békeszerződés revíziója érdekében. Szerinte a trianoni szerződés nem vont meg igazságosan a közép-európai államok határait, főleg az utódállamok javára olyan területi engedményeket tett, amelyek etnográfiai és kulturális szempontból igazságtalanok, a más-nemzetiségűek millióit csatolta át az újonnan alakult államok határai közé s ezáltal a békétlenség és reváns gondolatát hintette el a közép-európai kisállamok közé. Véleménye szerint, azok, akik a trianoni békeszerződést csinálták, nem voltak tisztában az általuk feldarabolt és szétszórt területek etnográfiai viszonyaival és csak ennek tudható be, hogy ezek az igazságtalanságok megtörténhettek.

Nem a mi feladatunk megvizsgálni, mennyiben felelnek meg Rothermere lord állításai a valóságnak és az eleven tényeknek. Ennek objektív megvizsgálása nem is áll módunkban. Rothermere akciójával kapcsolatban bennünket csak egyetlen dolog érdekel és pedig az, hogy mennyiben szolgálja ez az akció az európai béke ügyét, mennyiben mozdítja elő a gazdasági és politikai válsággal küzdő közép- és kelet-európai államok konszolidációját és mennyiben járul hozzá a népek közötti megértés és harmonia kifejlődéséhez.

Bizonyos szimptomák vannak már előttünk, amelyekből könnyen vonhatunk le következtetéseket a feltett kérdésre. Az a nyugodt és barátságos viszony, amely az utódállamok és Magyarország között már-már kifejlődőben volt, az utóbbi napokban éppen a Rothermere-akció következtében erősen megrendült és szokatlanul élessé vált. Az utódállamok sajtója és kormányai az egész akciót a magyar propaganda machinációjának tekintik és hevesen támadják emiatt a magyar kormányt. Ez nem is képzelhető el másképp. Naivitás volna azt hinni és úgy gondoljuk, maga Rothermere lord sem bizik abban, hogy a trianoni békeszerződésnek általa proponált revízióját békésen, a zsoldasztal mellett lehetne elintézni. Sokkal valószínűbb az, amit Hodsa Milan pozsonyi lapja, a „Slovenska Politika“ ír, amely szerint háboru nélkül nem lehet elérni azt, amit lord Rothermere a magyaroknak kíván. „Sem az ő szép szeme — írja a lap — sem a magyar politikusok szép szemei nem csábítanak nálunk senkit arra, hogy Magyarországnak egy talpalatnyi földet is oda-ajándékozzunk.“

Ime Rothermere lord békeakciója éppen az ellenkező célt érte el: békétlenséget teremtett. Azt hisszük, hogy ez az akció egyáltalán nem jogoszerű most és a legkevésbé tett jó szolgálatot azoknak, akiket segíteni akart: az utód-

államokban élő kisebbségnek. Ha Rothermere lord ugyanazzal az energiával és ugyanazzal a befolyással annak érdekében indított volna küzdelmet, hogy a kisebbségek kulturális és gazdasági helyzetén javítson, hogy politikai jogegyenlőségüket biztosítsa és általában, hogy életüket könnyebb tegye, bizonyára nagyobb szolgálatokat tett volna nemcsak a kisebbségeknek, de az egyetemes béke érdekében is és

bizonyára nagyobb és kézzelfoghatóbb eredményeket ért volna el. Így azonban félünk tőle, hogy a Rothermere-akció nemcsak, hogy a trianoni béke revízióját nem fogja eredményezni, de meg fogja rendíteni azt a káros bizalmat és harmóniát is, amely az utóbbi évek során Magyarország és az utódállamok, valamint a többségi és kisebbségi népek között kifejlődőben volt.

Lupu, Vlad Aurél és Maniu vitája a nemzeti párt radikálizmusáról

Tíz nap múlva véget ér a parlamenti ülészek

(Bucuresti-Bukarest, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén Vlad Aurél visszautasítja Lupu-nak azt a tegnapi ülésen elhangzott vádját, hogy ő ellene volt az erdélyi agrárreformnak.

Lupu fentartja állítását és azt mondja, hogy az erdélyi nemzeti pártiak reakciósaknak bizonyultak az agrárreform terén.

Maniu megállapítja, hogy a gyulafehérvári határozatok radikálisok voltak, azonban egy Marzescu igazságügyminiszterrel folytatott megbeszélés alkalmával az elhunyt liberális vezér arra kérte, hogy koncessziókat adjanak a régi királysággal való egyesülés érdekében. Ezért egyezett bele a nemzeti párt bizonyos módosításokba.

Condru liberális Máramarosmegye lakosságának nyomoráról szól és a szövetkezetek élelmszerrel való ellátását kéri.

Lupu megígéri, hogy megteszi az intézkedéseket.

Ezután folytatták az igazolási vitát. Mihalache terjesztette elő a musceli, buzai és prahovai választások elleni panaszait, kifejtve, hogy mindenütt bűnös hamisítások és csalások történtek. A választói igazolványokat a szolgabírák osztották szét, holott a törvény szerint a bírák kötelesek erre.

Stelian Popescu felvilágosításul megjegyzi, hogy a Stirbey minisztertanács határozott így, mert másképp lehetetlen lett volna a választásoknak idejében való megtartása.

Maniu: A liberális kormány járt el így, hogy a választásokat megtarthassa.

Mihalache követeli a megyék mandátumainak megsemmisítését, az inkorrekt bírák megbüntetését és azt, hogy a választási visszaélések elkövetői ne részesüljenek amnesztiában.

A kamara erre igazolta a megyék mandátumait.

A szenátus ülésén Nicolaescu felolvasta a király halála alkalmából érkezett kondoláló táviratokat.

Dumitriu törvényjavaslatot nyújtott be a CFR államtitkárságról szóló törvény hatályon

kivül helyezésétől.

Gyárfás Elemér magyarpárti tiltakozott az ellen, hogy a király halála alkalmával nagyszámú letartóztatásokat eszközöltek a magyarság köréből.

Dumitru miniszter kijelenti, hogy a helyi hatóságok tulbuzgóságot követtek el, orvoslást ígér.

A parlament még legalább 10 napig ül együtt tekintettel arra, hogy az igazolási vita után a felirati vita következik és azután néhány törvényjavaslatot is elintéznek.

A határszéli megyék ostromállapotának

A szenátus tegnap délutáni ülésén Clinciu tiltakozott az igazolások elsitése ellen. Garboviceanu visszautasítja Clinciu vádjait.

Boila és Stoianovici szenátorok között szóváltás támadt a nemzeti parasztpártnak a gyászülésen tett deklarációjáért, amely Stoianovici szerint nélkülözötte a tapintatot.

Nicolaescu elnök ezután felolvasta a külföldi parlamentektől érkezett részvétlétviratokat, majd Bogdan Duica támada a nemzeti parasztpárt magatartását és tiltakozott a párt erdélyi sajtója ellen, amely regátellenes magatartást tanusit.

Boila Romulus felhívja a kormány figyelmét az erdélyi határmenti megyék ostromállapotára és ennek megszüntetését követeli.

A szenátus ezután elfogadta a patriarcha lemondását az igazoló bizottságból és helyébe Pimen moldvai metropolitát választották, majd megalakították a felirati bizottságot.

Ezután kiosztották a szenátorok között a felirati javaslatot, amely fájdalommal fejezi ki Nagy Ferdinánd elvesztése fölött és kifejti, hogy a román nép és szenátus minden reményét Mihály királyba helyezi, akinek nevelésénél az anya szelid szeretete örökös, aki iránt az egész román nemzet mély hálát érez. A szenátus megvan győződve, hogy a régenstanács bölcs vezetése megerősíti a dinasztia és a monarchia alapját.

A liberális sajtó szerint Averescu ismét posszibilis lett, de Maniu elvesztette kormányképességét

A néppárti vezetők Averescu konciljáns deklarációja miatt ki akarnak lépni a pártból

A belpolitikai élet érdeklődésének homlokterében még mindig azok a deklarációk állanak, amelyeket Maniu Gyula és Averescu tábornok tettek a parlament Ferdinánd király emlékének szentelt ünnepi ülésén. Hogy a következő Maniu a parlament feloszlását követelte, az is keltett olyan hatalmas meglepetést, mint Averescu tábornok pálfordulása. Az ideérkező bukaresti lapok per longum et latum kommentálják a nyilatkozatokat, amelyek egy csapásra új irányba terelték a pártközi erők

eddig viszonyát. A lapok egyhangulag megállapítják, hogy szinte egyedül áll a politika történetében is az a metamorfózis, amelyen Averescu tábornok néhány nap alatt keresztülment. El van már felejtve a másfélhónap előtti csufos bukás keserősége, az „Indreptarea“ már nem követeli a nemzeti parasztpárttól a parlamentből való kivonulást, nem fenyeget „bekövetkezhető“ eseményekkel. Az uccai ellenzék eszméjéről is, mintha lemondtak volna. Hüvelyükbe röpültek

viszza a nemrégén csattogtatott kardok, a tábornok „békés és megbocsájtó lélek”. Megtörtént a nagy esemény: Averescu beszélt, de utána Bratianu kezelt fogott vele. A néppárt ismét kormányképes lett!

Bratianu és Maniu történelmi párbeszéde

A „Cuvantul” jelenti, hogy a hétfői ülés után Bratianu Jonel miniszterelnök és Maniu Gyula találkoztak egymással a miniszterelnöki szobában. A találkozás alkalmával a következő párbeszéd folyt le közöttük:

— Nem politikus és hazafiatlan cselekedetet követett el, amelynek következményeit meg fogja érezni az ország a külföldön — de meg fogja szenvedni az Ön pártja is! — mondotta Bratianu Maniunak. A bizonytalanság korszakát akarja megnyitni az ország előtt: nos, én teljes energiámmal szembeszállok és az öntudatos ország mellett leszek, nem Ön mellett! Nem lehet, ugyilátszik, zöldágra vergődni Önökkel.

— Ön a bűnös, csakis Ön a bűnös és Ön viseli a felelősséget a dolgok állása miatt — riposztolt Maniu.

A beszélgetést Bratianu zárta be a következő szavakkal:

— A történelem — Maniu ur, — majd itélkezni fog fölöttünk!

Nincs többé második kormányzópárt!

A lapok kijelentése szerint kormánykörökben a politikai helyzetet ma komplikáltabbnak látják, mint valaha. A „Cuvantul” írja, hogy a Bratianu kormányt és az egyetlen ellenzékét, a nemzeti parasztpártot nem átmeneti divergenciák, hanem egy fundamentális kérdés: az alkotmányjogi helyzet problémája fölötti nézeteltérés választja el egymástól. Ebből a nézőszögből tekintve tehát — írja a lap — nincs többé második kormányzópártunk, legalább is olyan, amelyet Bratianu Jonel igényel. A nemzeti parasztpárt ugyanis nem lehet az, attól a perctől kezdve, midőn vitatja egy alkotmányos tényező törvényes létezését.

Averescu kihátrálna a helyzetet

„Cuvantul” írt arról, hogy Averescu tábornok, hogy ismét udvarképesse tegye magát Bratianu miniszterelnök előtt. A tábornok még két zakkóban jelent meg azon a történelmi ülésen, amelyen Mihály király kiáltotta ki a nemzetgyűlés, a temetés alatt tüntetően Maniu és Vajda barátságát kereste. A lapok szerint Bratianu a

szenátusban, nyilatkozatának felolvasása közben már nem verte a pulpitust és nem hangsúlyozott ki oly tüntetően bizonyos részeket, amelyek a kamarában Maniu ismert nyilatkozatához vezettek. Averescu tábornok azonban nem tapsolt a kormánykijelentéseknek.

Általános érdeklődés közepette ment fel az emelvényre a tábornok. Elismerte a régensséget és hosszasan beszélt az ifjú királyról, akire a holnap gondjai várnak. A beszéd végén Bratianu szinte felvillanyozva sietett az emelvényhez és kezét nyújtotta a tábornoknak, majd — mint azt jelentették — a következőket mondotta neki:

— Nagy román vagy!

Bratianu és Averescu politikai csókja

Hir szerint a következő párbeszéd fejlődött ki a két pártvezér között, akinek kibékülését a szenátus hosszasan megtapsolta:

Bratianu: Ezután ne hallgass rossz tanácsadóira, amelyeket követél.

Mire Averescu így felelt: *Te pedig higgy a lojalitásomban...*

Igy történt meg a béke, amely azonban korántsem olyan egyszerű, mint a minőnek látszik. Ha ugyanis a tábornok egy-kettő beadta a derekát a kormánynak, a párt többi vezérei — Goga Octaviannal az élükön — kellemetlen meglepetésként szereztek tudomást a pártvezér kijelentéseiről, amely őket érte talán a legváratlanabban.

Az averescanusok elégedetlenek Averescuval

Bukaresti lapok jelentése szerint Averescu tábornok deklarációja annak tulajdonítható, hogy a jobbsebébe nyult be, holott a balsebében egészen másértelmű nyilatkozott huzódott meg. A pártvezérek rosszaságuknak adtak kifejezést a nyilatkozat fölött.

A szenátus ülése előtt ugyanis — mint a „Cuvantul” írja — szakadatlanul tárgyalták az eshetőségeket — anélkül, hogy tudták volna, mit fog enunciózni Averescu a parlamentben. A nyilatkozat ezenkívül annál is meglepőbb, mert több vezér megbízást adott, hogy az ellenzéki vezérekkel tárgyaljon és a megbízást még mindig nem vonták vissza.

Az „Adevărul” értesülése szerint az averescanusok elhatározták, hogy felszólítják, foglaljon ismét éles ellenzéki állást a liberálisokkal szemben, ellenkéz esetben összehívják a párt kongresszusát, hogy Averescut megfoszsa a pártelnökségtől, vagy valamennyien kilépnek a néppártból.

Malke levelet ír Tihucáról...

A Zsidó Árvagondozó ápolójai ezidén is Tihucán nyaralnak, a Magura hegység alsó gerincén, hatalmas fenyvesek és romantikus legelők között, egyszerű és jóságos emberek közelségében. A reggeli nappal kelnek és estszürkületkor térnek nyugovóra. Közben egy-egy erdő tisztásán heverésznek, vagy verset tanulnak, vagy a tanítójuk meséjét hallgatják, sportolnak is néha, de soha a megerőltetésig, Isten szabad ege alatt sziklák és hasadékok között, hegyi patak csobogásának hangja mellett és hegyi szellő boldogan incselkedő játéka közben.

Minden esztendőben valami kicsiny, ártatlan szenzációja akad ennek a nyaraltatásnak. Valami öröm, ami tiszta, mint a hegyi hasadékok között futó patak vize és csillogó, mint a habok, amikre rászikráznak a nap sugarai.

A szenzáció a kis *Einhorn* Malvina levele. De előbb essék néhány szó a levél szerzőjéről.

Naszódról került egy pincelakás sötét és nedves és túlszuffolt atmoszférájából ide a világ baját felejtető Paradicsomba, amelynek örömeibe nem tudott betelni. Malke a tüdővész mérges pipacsait hozta ide orcáskáján, de a Magura szele friss fenyőozont lehelt a tüdejébe, arca természetes színt öltött, ványadt, apró teste visszazerezte a fiatalság rugékonyságát.

A regenerálódás első idejében a gyermek az új élmények hatása alatt felejt. Elfelejtíti az elhagyott otthonát a proletársors sivár hangulataival és csak később ébrednek föl benne a honvágy sejtelmes és kínzó érzései.

Einhorn Malke azonban nem zsémbeskedett, nem pityergett, nem érzékenyült el, amikor álmából fölkeltek indulóra. Malke másképpen adott szabad folyást honvágyának. Levelet írt haza a szép naszódi hegyek alá Einhorn Salamonnak Strada Oreizelor No. 4, Nasaudba.

Malke román városkában élt és jiddisül beszélt a környezetével. Az anyanyelve jiddis, de a kultúrája román. Az első osztályt végezte és csak románul tanult meg írni, de mégis csak úgy érezte, jiddisül kell beszélnie az otthoniakkal és néhány pillanatig küzdött a problémával. Az elébe tett levelezőlapot forgatta egy ideig, azután merész elhatározással megdátumozta a lapot és így kezdte:

„Libe Eltern!”

Ezt még tudta németül írni, de azután az iskolai tudományát szedte elő és azzal segítette magát, hogy románul írt.

„Mamá táierä” — írta alája — drága anyám mit csinálsz?

De ezt így vetette az ő gyerekes vonalú írásával papírosra.

„Vus tistä noh epäs?”

Azután becsukta apró szemét és a témán gondolkodott. Mit kérdezen még „mamá”-tól. És gyermekfantáziájában kirajzolódott a naszódi nyomorhajlék és a kicsi udvar a kecskével. A kecskével, amely pontosan és hűségesen szállította a tejeckét a málékenyérhez. Es leírta:

„Vus tit noh epäs dä tig?” — Vajjon hogyan mint van a kecske?

„Isä gäzint? Getä asach miläch” — Egészséges? Jól tejel még mindig?

Nem az anya egészsége, hanem a kecske jóvalta iránt érdeklődik, mert tudja, hogy a kecske egészsége és meleg friss teje jelenti anyuka egészségét.

Azután sorjában kitért az egész családra.

„Vos tit noh epäs di Babä, vos tit noh epäs dä Mime Bailä. Ach bin gäzint. Ach ze git aus. Zairä gitä kost. — Mamä, Morthä, Valv, Fraidä, Zisl, Taiviä, babä, zaidä, Mime-bailä, ach loz grisen.”

„Mit csinál nagyanya, mit Baile néni? Én magam egészséges vagyok, azt mondják a szímem is jó. A koszt kitünő. Mamát, Motét, Valwit, Fraidét, Ziszlit, Tobiást, nagyanyát, nagyapát, Baile nénit nagyon tiszteltetem.”

Ime Malkele ebben a kedvesen furcsa levélben intézte el a honvágyát. Román betűkkel és meleg zsidó szivecskével.

És Tihucán a telep tisztviselői és nagyobb gyerekei között kézzől-kézre adják ezt a lapot. Aminek a furcsasága néhány esztendő múlva talán már megszokott dolog lesz. Így valahogy jött létre a jiddis is. Németből héber írással.

Löwenkopf Kálmán

Augusztus végén megnyílik Genfben a III-ik kisebbségi konferencia

A romániai zsidóság is képviselve lesz a konferencián

(Genf, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Az európai népkisebbségek III. genfi konferenciája augusztus 22. és 24. között fog lezajlani. Az eddigi program szerint a kongresszust Wilfan József dr. elnök, olaszországi szlovén képviselő fogja megnyitni. Wilfan dr. ismertetni fogja a mozgalom fejlődését, az európai kisebbségi iroda eddigi munkáját, valamint a kisebbségi problémába vágó eseményeket a legutóbbi kongresszus óta. Ezután a különböző országokban lakó kisebbségek helyzetének ismertetésére kerül a sor a központi titkárság összegyűjtött adatai alapján. Az elnöki referátum után az elnökség többi tagjai, Maspons I. Anglissal dr. spanyolországi katalon képviselő, Motzkin Leo zsidó kisebbségi megbízott, Szüllő Géza dr. a magyar kisebbségek képviselőjében, Schiemann Pál dr. lettországi német képviselő és Sierakovszky Szaniszló gróf, a poroszországi lengyelek vezére szólnak a tárgyhöz.

A napirend többi pontjai a következők! 1. Az európai béke veszélyeztetése a nemzeti türelmetlenség következtében. 2. A nemzeti kisebbségek országos és államközi együttműködése. 3. A nyelvkérdés.

4. Az állami szuverénitás és a kisebbségi jog. (Ez a referátum ki fogja fejteni, hogy a kisebbségvédelmi szerződések nem csorbitják nagyobb mértékben az állami szuverénitást, mint más nemzetközi szerződések, melyeket a különböző államok önként kötöttek.) 5. Különböző kisebbségi kérdések (kisebbségi statisztikai kézikönyv kiadása és európai kisebbségi anket). 6. Szervezkedési és agitációs ügyek.

A konferencián ezuttal először képviselve lesz a romániai zsidóság is.

A romániai magyarságot dr. Balogh Artúr és dr. Jakabffy Elemér képviselik.

A romániai németiséget Brandsch Rudolf és Muth Gáspár képviselik. A konferencián résztvesznek a különböző román és sváb kisebbségek kiküldöttei is.

— Párisban megkezdődött az általános munkásszövetség kongresszusa. Párisból jelentik: Az Általános Munkásszövetség nagygyűlése ma délelőtt Párisban megnyílt. A kongresszuson 900 delegátus vesz részt Európa minden nemzetének megbízásából.

**Fehér ugorkásüveg
litere 5 lej
FISCHER-üvegudvar**

Hogy azt legjobb tatasban o

Sok ir ami fölött kaként. Te kat és önr sikereket.

Két ör irók. A p dás és a s hűség köz

A szerz itélni.

Jó, ha gozik. Mer dolatokat éppen val

Sohase lami késze tat, valami vasónak is aki meglát az nem is

Minden költő. Ó az amit a prakapcsol, sajátos pill mindezt a csolja.

Ami a benetes, tességnél.

Az emb hogy műve közben abt

Költő a nehézségek akit a nehé termelésétő

Bejövöl ügyeimet nyújtják n rost, ami a tollam a tetszik ne irásos alkot az íráshoz nek: egy aminek sul mény alakú bája, szöve körülményt fele nyomó Kérdem: v tét föl tud a kritika? használhat fogalmat a mi munkán

A nagy elszokta ha bolondságok üz abból, a

Aki azt áldozat.

A szerz ben, hogy

IRÓK ÉS IRÁSOK

Az írásművészetéről

Irta Paul Valéry, a Francia Akadémia tagja

Irni annyit jelent, mint előrelátni.

Hogy mennyire nem ismeri önmagát az író, azt legjobban itélheti meg akkor, amikor nyomtatásban olvassa el írását.

Sok író nem úgy itéli meg a művészetét, ami fölött urrá lehet, hanem a véletlen játékaiként. Teljesen a jó szerencsére bízzák magukat és önmaguknak tulajdonítják az esetleges sikereket.

Két örvény között hajóznak általában az írók. A publikumhoz való pontos hozzáigazítás és a saját írói rendszeréhez való szűkebbül hűség között.

A szerző vállain át kell a könyveket megítélni.

Jó, ha az író egyidőben több munkán dolgozik. Mert a fölvillanó és frissen termelt gondolatokat el lehet szépen helyezni oda, ahová éppen valók.

Sohase felejtse az író, hogy egy mű valami készlet kell, hogy jelentsen, valami lezártságot, valami szerves egységet. Az energikus olvasónak is sok köze van a műhöz. Mert ő az, aki meglátja és kivonja az íróból azt, amiről az író nem is tudott.

Minden teremtmények leghasznosabbja a költő. Ő az, aki értéket produkál mindabból, amit a praktikus ember elveszt, vagy elhagy, kikapcsol, vagy elfelejt. A kétségbeesést, egy sajátos pillantást, nyelvi különlegességeket — mindezt a költő művészetével értékévé kovácsolja.

Ami a tegnapi újítók csapongásaiban döbbenetes, rendszerint nem egyéb szemérmertességnél.

Az embernek egyetlen eszköze van ahhoz, hogy művét egységessé tegye. Hagyja munkájában abba és később térjen ismét vissza hozzá.

Költő az, akiből a művészetével kapcsolatos nehézségek eszméket termel ki. Nem művész az, akit a nehézségek megfosztanak az eszmék ki-termelésétől.

Bejövök valamelyik irodába, ahová üzleti ügyeimnek akarom intézni. Irnom kell, oda-nyújtják nekem a tollat, tentát hoznak, papírost, ami pompásan összetalál. Könnyen írok, a tollam alá nem jön jelentéktelenség. Írással tetszik nekem és kedvet plántál belém újabb írásos alkotásra. Elmegyek. Magammal vittem az íráshoz szükséges inspirációt és rendre jönnek: egy ritmus, egy verssor, egy kifejezés, aminek súlya és perspektívája van és egy költemény alakul ki, amelynek motivuma, muzsikája, bája, szóval az egész egy materiális mellékkörülménytől származik, amely azonban semmifele nyomot nem hagyott ebben az alkotásban. Kérdem: van-e kritikus, aki a mű ilyen eredetét föl tudná tételezni? Kérdem: lehetséges-e a kritika? — Olyan kritikára gondolok, amely használhat önmagunknak és amely egy kis fogalmat adna arról, hogy miként jön létre a mi munkánk és mi az, amit alkotunk?

A nagyon életrel való, nagyon ügyes ember elszokta hanyagolni saját státusát, éppugy, ahogy bolondságokat enged meg magának és csufaságot is abból, amije van.

Aki azt mondja: egy mű, azt is mondhatná: áldozat.

A szerzőnek az a fölénye az olvasóval szemben, hogy először ő gondolkodott, ő kezdemé-

nyezett és ő készült elő. Am, ha az olvasó ezt az előnyt elragadja tőle, ha ismeri a témát, ha a szerző nem használja föl az olvasónak ezt a fölényét arra, hogy a témát elmélyítse és tovább menjen, ha az

olvasónak eleven szelleme fölött rendelkezik akkor vége az író előnyének és nem marad csak a szellemek párbaja. Azonban a szerző ilyenkor némaságra van kárthatva, ... elvezett.

Az angol trónörökös személyesen akarja megnyerni Lengyelországot és Csehszlovákiát a szövetellenes akciónak

Nagybritannia delegátusai kategórikus utasításokkal tértek vissza a leszerelési konferenciára

London, július 27. A washingtoni kormány váratlan állásfoglalása miatt, mint ismeretes, megszakadtak Genfben a tengeri leszerelés kérdésében összeült angol-japán-amerikai konferencia tanácskozásai. Amerika tudvalevőleg ragaszkodik azon követeléséhez, hogy a nyolchüvelyes ágyúkkal felszerelhető cirkálók számára megállapítását az egyes államok kormányaira bízzák. Az angol delegátusok erre Londonba utaztak megfelelő instrukciókért. Miután a szükséges utasításokat a brit delegátusok megkapták, ma visszautaztak a genfi konferenciára. Az angol sajtó szerint Anglia újabb instruk-

ciói olyan határozottak, hogy a további alkudozást lehetetlenné teszik.

Varsó, július 27. Az angol trónörökös, aki a napokban indult el kanadai reprezentatív körútjára, tervbe vette, hogy visszatérésekor meglátogatja Lengyelország fővárosát. Beavatott helyen a walesi herceg lengyelországi látogatásával kapcsolatban megállapítják, hogy a trónörökös látogatásának célja az angol-lengyel viszony eddigi merevségének megtörése. Anglia ugyanis Lengyelországot be szeretné vonni az antibolsevista akcióba. Ugyanilyen jellege lesz a brit trónörökös csehszlovákiai látogatásának is.

Nyílt harc robbant ki a szigeti és vizsnici rabbipártok között

Miért maradt el Hager Izrael szlatinai útja? A megtagadott cseh vizum háttérrelmes története

(Sighet-Máramarossziget, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vizsniciek és a szigeti chaszidok között lappangó évtizedes diplomáciai feszültség néhány türelmetlen hívő miatt most nyílt harcban robbant ki. Ez a küzdelem tulajdonképpen a lokális kereteken, mert a szembenálló táboroknak Csehszlovákiában, sőt Magyarországon is vannak hívei, akik érthető izgatottsággal várják a harc kimenetelét.

A meghiusult szlatinai ut

Tudvalevő, hogy Hager Izrael, a vizsniciek híres rabbija Erdélyben élő híveinek kívánságára a háboru alatt Nagyváradra költözött. A rabbi hívei egyre gyarapodtak és igen sokan voltak közöttük olyanok, akik a szigeti rabbipárt chaszidjaitól szakadtak el. Emiatt indult meg, először csöndben, a harc. Hager Izrael, aki bizonyos időközökben meg szokta látogatni híveit, nemrég elhatározta és híveivel levélben is közölte, hogy átmege a cseh Máramarosba, elsősorban pedig a Szigethez közeli Szlatinára. A levélnek azonban híre ment az ellentáborba is, amely erőlyes akciót indított, hogy a vizsnici rabbi látogatását megakadályozza. Az egyik tulbuzgó szigeti chaszid titokban hamis név-alírással levelet írt Nagyváradra a rabbinak, hogy a szlatinai zsidóság nem helyesli odautazását. Így történt azután, hogy a jámbor szlatinaiak hiába várták Hager Izraelt az állomásán. A trükk később kiderült, de a történeten már nem lehetett változtatni és a vizsniciek látszólag napirendre tértek a dolog fölött.

Hager Izrael nem kap cseh vizumot

Hager Izrael két héttel a történetek után elhatározta, hogy szokásos évi kurájára Karlsbadba utazik. Az utiprogram szerint a rabbi két napra meg akarta látogatni fiát, a ruszinszki Irholc község rabbiját. Erről a tervéről a szigeti rabbi-párt fanatikusa megint idejében értesültek, de ezúttal kudarcot vallott minden próbálkozásuk, hogy a rabbit névtelen levéllel lebeszéljék az irholci látogatásról. A tettesek, akiknek személyazonosságát mindeztideig nem sikerült megállapítani, erre hamis feljelentést tettek Hager Izrael ellen. A ruszinszki vezetők közlése az előjárásaitól július elején a prágai kormány közös beadványt kapott, amelyben az aláíró hitközségek segítségét kérik a Nagyváradon lakó vizsnici rabbi ellen. A feljelentés szerint erre a segítségre azért van szükség, mert Hager Izrael tervszerű fosztogató-hadjáratokat intéz a szegénysorsu ruszinszki zsidó lakosság ellen. Tekintettel arra, hogy értesülésük szerint a vizsnici rabbi éppen Szlovénzkóba készül, arra

Lérik a kormányt, hogy utasítsa romániai konzulatusait, hogy Hager Izraeltől tagadják meg a beutazási vizumot.

Hamis feljelentés, hamis nevek

A vizsnici rabbi, aki az egész hadjáratról semmit sem tudott, gyanudatlanul utazott Kolozsvárra, ahol a csehszlovák konzulatuson legnagyobb meglepetésére azt közölték vele, hogy a ruszinszki zsidóság határozott kívánságára nem kaphat vizumot. Hager Izrael személyes hívei útján haladéktalanul értesítette a történetekről a ruszinszki zsidóságot, amely megdöbbenéssel értesült arról, hogy nevében a miniszterumokban hamis beadványt adtak be Hager rabbi ellen. Munkácson és általában mindenütt erőteljes ellenoffenzívába kezdtek a vizsniciek, akiknek tiznap szakadatlan munkával sikerült is bebizonyítani a prágai kormánynál, hogy a ruszinszki zsidóság nevében beadott folyamodvány hamis volt. A legfeltűnőbb volt a dologban az, hogy a beadvány aláírói között olyan nevek is szerepeltek, akikről köztudomású, hogy a vizsnici rabbi legodaadóbb hívei. Ezek közül Vogel Léb huszti, Volf Katz irholci és Rosenfeld Mózes ungvári hitközségi elnökök autón azonnal Prágába utaztak az ominózus ügy tisztázására.

Nincs gazdája a harcnak

A múlt hét szerdáján a kolozsvári csehszlovák konzul határozott utasítást kapott kormányától, hogy Hager Izraelnek a beutazási vizumot haladéktalanul adja meg. Hager Izraelt a hívek nagy tömegén kívül a taracközi határnál a cseh hatóságok is hivatalosan fogadták. A taracközi szolgabíró udvariasságból még azt is kieszközölte, hogy a mintegy négyezer főnyi népet különvonat vigye Irholcig. Maga a rabbi autón vonult be az egyébként jelentéktelen községbe, ahol nagyarányú szimpátiatüntetéssel fogadták. Ez a tüntetés hadüzenet volt a szigeti rabbi híveinek.

Érdekes, hogy a szigetiek vezetőgyűléségei nem azonosítják magukat az egész hadjáratral. Szerintük a harcot az illetékes tényezők tudta és akarata nélkül, olyan elemek provokálták, akiknek személyazonosságát mindeddig nem sikerült megállapítani. Különben is a szigeti chaszidok sokkal büszkébbek és önértzetesebbek, semhogy ilyen méltatlan eszközök igénybevételeire ragadtassák magukat. Fried Miksa

Hirdessen az Uj Keletben

A FAMILIA kenyérrel magas táperébenél fogva 25% megtakarítás érhető el

A szabadlábba helyezett Siegescu ártatlanságát hangsúlyozza és bizik felmentésében

(Budapest, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyik budapesti hírlapíró felkereste tegnap a szabadlábba helyezett Siegescu Józsefet. Látogatásáról így számol be: A délutáni órákban felkerestük Veres Pálné-uccai lakásán Siegescu Józsefet, aki éppen ügyvédekkel táncskozott dolgozószobájában. Arckifejezése most is derűs a professzornak, úgy, mint máskor. Jellegzetes mosoly jelenik meg a szája szélén és a tőle megszokott barátságossággal szoritja meg a látogató kezét és ezeket mondja:

— Nem akarok most a részletekről beszélni, épp ezért csupán a következőket óhajtom kijelenteni: tiszta lelkiismerettel és zavartalan lelki nyugalommal várom az elégtételadás óráját és ügyem maradéknélküli elintézését. Pusztán föltevésekkel tényeket kívánok szembeállítani: a személyemet ért támadásokat illetően pedig hivatkozom a magyar nemzeti eszme szakadatlan szolgálatára, amely huszonöt éves közpályá-

mat jellemzi.

Elhallgat Siegescu professzor és a kezével mosolyogva int, hogy, ennyire „nyilatkozat.”

Hozzáteszi:

— Többet nem mondhatok, méltóztassék ennyivel megelegedni.

Amikor ezt mondja, végtelen udvariasság érződik szavaiban. A professzor ur most is nyájas, mint mindig. A vendéglátó házigazda udvariasságával szinte sajnálkozik, hogy nem mondhat többet. Visszatérni a dolgozószobájába, hogy folytassa a tárgyalást az ügyvédekkel. Beesnek az ajtó. Csaiádjának tagjai a szomszédos szobában ülnek és hallgatagon várakoznak, hogy beszélgethessenek a prelátussal, aki fogházból való kiszabadulása után nyomban megkezdte tárgyalásait ajogtanácsosaival, mert — mint mondotta — „sürgősen be akarja igazát bizonyítani.”

Egy délután a Nagydísznódon táborozó sómérok között

(Ciznádé-Nagydísznó, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hajnali háromra, edhárom óra körül a CFR egyik gyorsvonatának szerény utasaként indulunk el Kolozsvárról, de hallga csak — Tővisen egy érdekes metamorfózis megtapetése vár reánk: a vonat innen, mint előkelő expressz folytatja útját. Mozdony, kocsi, sebesség, korom, fűtés és világítás ugyanazok maradnak, csupán a kalauzok változnak meg — és a figyelmes tarifa. Tiskapusként, ahol az első átszállás kelemetlenségei várakoznak, már személyvonattal egyszerűsödünk és délelőtt tíz óra körül már megtudjuk Nagyszébenben, hogy Nagydísznóra — ahol tábor vertek ezidén az erdélyi sómérok — csupán vicinálissa. folytathatjuk utunkat és az is csak délután félkettőkor indul. Hadd nézzük meg ezalatt a tisztaságtól ragyogó, történelmi patinájú, hegyvölgyes utcájú Nagyszébenben, amelynek keskeny uccáit ferge villamosok szelik keresztül-kasul és gondoljunk egy kicsit Kolozsvárra, Erdély büszke fővárosára, ahol önhöng a várospolitika... és ahol ennél fogva autóbusszoforbé hejmeresztő konkurrenciája vezélyezteteti a gyenutlan utasok személyi biztonságát...

(Nagydísznó felé)

Harmadosztályú kocsit a legelőkelőbb ezen a vicinálison, amelynek kávédaráló mozdonya nehéz légzéssel, fújtató lihegással furja be magát az egyre zodronabbá váló hegyek közé. A távolban hóbóbitás hegyóriások ölekeznek az átcsingló felhőfoszlányokkal, fenyvesek és évszázados tölgyerdők húzódnak alá a nagydísznói völgybe, amely fölött havasok mestző szele húz el a vöröstoronyi szoros irányába. A gép kimerülten áll meg a nagydísznói áramlás előtt. Keresztülvágunk a falun, tarka nemzeti ruhás zászok kíséretével el kívánsi pillantásokkal utunkon, kis, okoszemű, szőke gyermek szegődik hozzánk ciceronának és messze túl a falun, ott ahol már egybefolyznak a völgytorkolatát záró hegyek, fejeztatt a szelős fensíkra:

— Ott vannak!

(A sómértábor)

Szellős plátóba török meg a hegyoldal domborúata. A felfelé vezető uton fenyőgalyakból font kapu zárja el a bejáratot. A kapu homlokzatán himzett kék-fehér zászlókat leng a szél. Kereszbe fut a zászlók között a galyacsokból font felírás: Sómér! — fölette pedig a nagy nemzetiszínű trikolor, amely mellé fekete zászlót annexált a sómérok társadalmának gyásza. A naptól kreolra barnult arcú cserkész áll ért a kapu előtt. Tiszteleg: Salom!

Előzékenyen érdeklődik kiletünk iránt és a világnak talán legudvariassabb igazoltatása után át-lépjük a demarkációs vonalat, amely háromszáz erdélyi sómért és somrát három hétre egy külön etikai közösségbe fereszt egybe, elválasztva és el-különítve a mindennap gondjaitól, erkölcsitől és hazugságaitól.

Néhány lépés és az egymásról szóló tölgyek koronái alól tágas pavillon szilnettjei bontakoznak ki. Nyári mulatságra használhatta a nagydísznói mindkét nembeli ifjuság, most azonban deszkából

oldalfalakat építettek neki serény cserkészkezek, két appartamentre különbözteték el és egyik a temesvári, a másik a kolozsvári leánycserkészeknek szolgul lakóhelyéül a zavartalan boldogság három hejére. A bejáró előtt halálos komolysággal arcán — akárcsak Cerberusz az alvilág bejárója előtt — faközöld flanelingos, egyenruhás somra áll, bottal a kezében és féltékenyen őrködik a tábori rend fölött.

(Chazak testvér!)

— Chazak, — testvér! Kit keresz?

— Hogy hit keresek? Keresek én is egy darabot ebből a lelkeket békítő, testvéri meleg közösségből, a jövő zsidó ifjuságának egy reménysugarát keresem. Itt van-e, bizonyára?

A somrák éppen ebédelni vannak. Felhasználjuk az alkalmat és megtekintjük addig a somrák lakóhelyét. A lakosztályokban szalmazsákok húzódnak meg a földön egymás mellett, előttük a sarak, kofferek, az ágyak fölött rögtönzött polcon evőeszközök, a házi berendezés nélkülözhetetlen rekvizitumai. Szalmazsák és pokróc a puha, fehér leányzóba kényelme helyett és a temesvári somra, akit véletlenül otthon találunk — mégis ragyogó arccal meséli:

— Igazán nagyszerten éreztük magukat. Itt, a szabadban oly kimondhatatlanul jólesik a lemondás az otthoni kényelemről.

(Ha kozmás is lesz...)

— Egy hete, hogy itt vagyunk és az első héter szinte szakadatlanul esett az eső. És itt, ebben a testvéri közösségben egybeforrva, nem éreztük az időjárásmostohaságát sem. A kozsot csupa tejes, — tej, vaj, túró a táplálékunk, de ha véletlenül kozmás lesz valami magunkfözte, ez legfeljebb pajzán tréfákkal traktálja a tábor lakóit. Tegnap végre kisütött a nap, este már táboroztunk is volt — mondja felragyogó szemekkel — és most épen ünneplőre készültünk. Nagyszébeni vendégeink jönnek: Csakugyan, a nagyszébeni zsidóság nem sajnált időt, köcséget és fáradságot, kocsin, autón, vonattal jöttek ki, hogy meglátogassák a tábor, amelynek fegyelmességéről, a cserkészek ideális életmódjáról hamarosan legendák kerültek szét távoli vidékekre.

(A sómérok amfiteátrumában)

Közvetlenül a pavillon mellett magashakuszó fenyők nagy, négyzetletű tereget öveznek körül: ez a sómértábor „amfiteátruma”. Padok vannak lefektetve körben, a padokon a nagyszébeni és a dísznói zsidóság vezetői. Tronbitarzó harson, katonás léptek ritmusa dobban és a fák közül kikanyarodik a tábor lakossága: háromszáz sómér, a cserkészek egyenruhájában. Külön csapatokba osztva jönnek a temesváriak, kolozsváriak, marosvásárhelyiek, nagyszébeniek, mind egyik csapatban orgonásipok módjára nőnek a sómérok — és végül a fehérbluzos, zöldsapás pattományi gurok, a farkaskölykök.

A pavilonnál a leányosapatok csatlakoznak a sorhoz, körüljárják az amfiteátrumot, kürtösek fujnak, katonás vezélyszavak pattognak a levegőben.

— Dom! Állj!

(Egy könnyesepp körül)

A fák koronáin itt-ott foltokban tör át a nap-sugár, a térséget háromszáz cserkész övezi, egészségtől duzzadó, feszülő izmu háromszáz sómér és somra tág tüdővel szívják mellesre a levegő dus ózonát és arcukon a zsidó öntudat keménysége tükröződik. Hol vannak ezek a gettó hajlottgerincű ifjuságától! A nagyszébeni cionista szervezet vezetője könnyeseppet morzsol ki szeméből a felemelő látványra és a lelkek mélyén valami nekünk anynyira ismerős és szokatlan érzések motoszkálnak. Olyan lehet ez, midőn Trumpeldor nézett végig a légionáriusok során, akik követték őt a küzdelmekbe, a hazát építő chalucokon.

Schwartz Miksa, az erdélyi sómérok főparancsnoka, a sómér-mozgalom fáradhatatlan szervezője és irányítója lép a tér közepére. Mellette a „parság” tagjai, Grünberger Ernő, a nagyszébeniek főparancsnoka, dr. Engelberg Dezső, az ideai tábor szervezője, Dux Manó, Strausz Béla, Bleyer György, Kertész István, Neuländer Harry A sómérok fetesz vigyázba merevülnek.

— Palmasz chazak!

— Chavér Mfakéd, chazak veamac!

A parancsnok tödvözi a nagyszébeniek hófehér, patriarchalisan ősz főrabiját, majd rövid, katonás beszédet intéz a táborhoz:

— Azt akarjuk, hogy vendégeink tudják meg: a sómértábor nem játék, nem sport, nem szórakozási hely, hanem egy külön ifjusági társadalom, amely nemes ideálokért rajongani tudó ifjakból áll, a tábor a munka helye, ahol bebizonyítjuk, hogy nem vagyunk idegen testen élő parazita nép, hogy van bennünk produktív, alkotó erő! Mi egy teremő zsidó társadalom uttörői vagyunk!

(Machné Elohim ze!)

A szemekben ott csillog az öntudat fénye. Nem játék és nem sport, mert a cél sol' al távolabb fekszik, de izmokat acélosító játékokkal revelik a sómérok, és bár a sómérok fegyelmességük, mintha katonák volnának, a fegyelmet nem a drill, hanem a belső kohézió, az eszme iránti lelkesedés táplálja. Ez hát a sómértábor. Következnek a Jamboree, a sómérversenyszámok, tornagyakorlatok, amelyekben frissen lendül az égnek a kar, gulák, szórakoztató játékok, bohózat a sómér életéből, a cseppnyi temesvári gur, a 7 éves Friedl Richárd francia chansonnal szórakoztatja a publikumot. Hatalmas versengés folyik a árosok között, nemes rivalizálás, ki az első a léber tudásban, a cionizmus történetében, a zsidó irodalomnak ismeretében és ki az első a testi erő és ügyesség arénájában. A legszebbet a kolozsvári „Trumpeldor” produkálta eddig, amelyet csodálatosan komoly fiú: Zádor Rudi vezényel és midőn a műsor véget ér, az ősz Horovitz fő-rabbi megindult hangon tárja ki áldása karjait a sómérek fölé:

— Machné Elohim ze! Isten táboroz ez!

Kasztnér Rezső

Alapítva 1874.

Reich B. Károly Fiai
Kötél- és kendergyárosok
Üzlet és Loda: BULV. REG. MARIA 15.
Telefon 6-49. ARAD Telefo. 6-49.

Tilott és gerebenezett kenderék
Gazdasági kötélárúk
Géphajtó kötelek
Mialomhevederek
Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák
stb.

Kérdés: Melyik kölnivíz a legkellemesebb és legtartósabb?
Felelet: Bijou kölnivíz illata kellemes, tartós, ára olcsó 1 liter 200 Lei

Rózsa M. Royal
drogeria és illatszertár
Cluj, Főtér 26

Bubif

A bubifri mint ahogy Cronique hetedik száma is h azért vága Sevigne ságrója igy — Mu

Szép, mint mulatságos mert en i egészen lev annyi papí szenvedett. dalt semmi főkötőt se vatnál a h hanyag fír nyira takar teszi a nőb

Madame ujdonságról vert föl:

— Assz ezzel a friz sajnál majd szándékában összes páris vágatták ha frizurával je hozzá: „Ho haját, akáro hogy nem u kedvét keres

Semmi u

Vajjon

pába rept

— többször

vélekedtek

mikor Bleric

csatornát.

Egy nag

a repülés sz

mondják el

lehetőségéről

hangon vélem

— let-telle

szerint az,

elégéses be

azt indítván

létesíteni a

innen vehess

Akkoriba

repüléséhez

leghatalmas

levegőben m

Ázota m

leszállóhely

és Amerika

Ebből es

sabban repül

Most ta

versenyüket.

lok fölemlitl

egy angol le

Ó a pári

nyert, amann

pgottott le.

Gyorsasá

utóléri, sőt

A: angol

pgottatta a h

a gyorsíró ir

get egyenes

sem követ el

Miss Wo

kétéves korá

Kott

le

INNEN-ONNAN

Bubifrizura a tizenhetedik században.

A bubifrizura divatja nem is olyan újkeletű, mint ahogy hisszük. Egy francia orvosi folyóirat, a Cronique Médicale arról ad hírt, hogy már a tizenhetedik században divatozott, XIV. Lajos király maga is hódolt a divatnak. A királyné egyenesen azért vágatta le haját, hogy tessék a férjének.

Sevigné asszony pedig a kor hí krónikása, újságírója így ír egyik levelében erről a divatról:

— Multkor meglátogattam Ventadour hercegnőt. Szép, mint egy angyal. Nevers hercegnő roppant mulatságos frizurával jött ide. Higgye el nekem, mert én igazán szeretem a különös divatot. Haját egészen levágatta s a megmaradt kis tincseket megannyi papírral kötötte össze, ami miatt éjjel-nappal szenvedett. Feje gömbölyű, mint egy káposzta. Oldalt semmi haja sincsen. A legfurcsább az, hogy főkötőt sem hord, de fiatal és csinos. Eanél a divatnál a haját mindkét oldalon lenyírják, gömbölyű, hanyag fűrtök hullanak alá, melyek csak egy ujjnyira takarják a fület, ami nagyon fiatalossá, széppé teszi a nőket.

Madame de la Tronche pedig így számol be az újdonságról, mely 1671. körül mindenütt nagy port vert föl:

— Asszonyom, biztosítom, hogy elragadó lesz ezzel a frizurával, csak attól tartok, hogy kissé sajnál majd megválni hajától. Hogy megerősítem szándékában, közlöm önnel, hogy a királyné s az összes párisi divatos leányok, hölgyek tegnap levágták hajukat. Crussoliné hétfőn ezzel az új frizurával jelentke ott a királyné előtt s így szólt hozzá: „Hogyan, felséges asszonyom is levágatta a haját, akárcsak mi?” Erre a királyné azt felelte, hogy nem utánozza a divatot csak a királynak kedvét keresi, mert ő kedveli a rövid haját...

Semmi új sincs a nap alatt.

Vajjon lehetséges-e Amerikából Európába repülni? Mintén már megtént a csoda, — többször is — nem érdektelen elolvasni, hogy vélekedtek erről a kérdéssel 1919 júliusában, mikor Bleriotnak sikerült átrepülnie a La Manche csatornát.

Egy nagy angol folyóirat, a „Frey's Magazine” a repülés szakemberei között körkérdést nyitott, mondják el véleményüket az Óceán átrepülésének lehetőségéről. A körkérdés azzal a majdnem egyhangú véleménnyel zárult, hogy ez a vállalkozás — lehetetlen. Legnagyobb nehézsége a szakértők szerint az, hogy a repülőgépet nem vihet magával elégséges benzint a nagyon hosszú utra. Egyesek azt indítványozták: utközben hajóállomásokat kell létesíteni a szabad Óceánon, hogy a repülőgépek innen vehessenek föl benzint.

Akkoriban még azt hitték, hogy az Óceán átrepüléséhez legalább 59—60 óra szükséges s a leghatalmasabb repülőgép nem képes 30 órán túl a levegőben maradni.

Azóta mindössze husz esztendő múlt el. Ma már leszállóhely nélkül közlekednek a repülőgépek Európa és Amerika között.

Ebből csak az tűnik ki, hogy a tudomány gyorsabban repül, mint a képzelet.

Most tartották meg a francia gépiók a versenyüket. Az eredmények elég jók, de az angolok főleg azt emlegetik, hogy a világrekordot a gépirás terén egy angol leány tartja, **Worward** kisasszony.

Ő a párisi versenyen egyúttal már első díjat nyert, amennyiben öt perc alatt 3394 szót fogott meg.

Gyorsasága azóta növekedett. Sebas gépével utáléri, sőt elhagyja a legkötényűbb gyorsírókat is.

Az angol képviselőházban könnyűszerrel leköpögtatta a hadaró szónokok beszédeit is, úgyhogy a gyorsíró iroda a beszédek elhangztaival a szöveget egyenesen a nyomdába adhatja. Semmi hibát sem követ el. Köpögtetés közben stilizál is.

Miss Worward huszonhárom esztendő és tizenkétéves korában kezdett gépirni.

Kotta
legolcsóbb
LEPAGE-nál

A keresztényszocialista párt éles támadása a bécsi védőrség ellen

(Bécs, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az osztrák nemzetgyűlésen **Kunschak** keresztényszocialista az „Arbeiter Zeitung”-nak azzal a vádjával foglalkozott, hogy ő, mint a keresztényszocialista párt ügyvezető igazgatója túntetőleg távolmaradt a parlament tegnapi gyűléséről. Az ülésen azért nem tudott megjelenni, mert éppen tegnap délután temették egyik közeli hozzátartozóját. **Kunschak** ezután köszönetét nyilvánította **Spindl** kancellárnak és a rendőrségnek azért a szilárdságért és kitartásért, amellyel a mob lázadását leverték, majd a szociáldemokrata pártnak azzal az alitásával foglalkozott, hogy a fegyverhasználat csupán ultima ratio, amelyet minden körülmények között el kell kerülni. Ha a szociáldemokrata

pártnak az álláspontja — folytatta **Kunschak** — úgy miért kívánják a szociáldemokraták, hogy a törvényellenesen felállított városi védőrséget revolverekkel kell felfegyverezni?

A városi védőrség egyébként, ugylátszik, kizárólag a szociáldemokrata párt fegyveres alakulata, amellyel szemben a bécsi lakosság a legteljesebb bizalmatlansággal viseltetik, annál is inkább, minthogy a védőrségnek ötszáz tagja büntetett előéletű. A keresztényszocialista párt erélyes fellépésére a védőrség tagjait ugyan erősen megrostálták s elképzelhető, milyen lehet az a fegyveres alakulat, amelynek tagjai között a rostálás után is 500 büntetett egyén maradt.

Befejezték az idegen állampolgárok revízióját

A kolozsvári kerületi bizottság 1423 jelentkező közül 134 kérvényezőit utasított vissza

(Cluj-Kolozsvár, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kolozsváron székelő munkaügyi inspektorátus, amelynek hatáskörébe Kolozs-, Torda-, Szamos-, Naszód- és Szilágy megye tartoznak, a napokban fejezte be a megyék területén tartózkodó idegen állampolgárok iratainak revízióját. Az inspektorátus felhívására 1423 idegen állampolgár jelentkezett a bizottság előtt, akik mindannyian kérvényt nyújtottak be, amelyben tartózkodási engedélyeik meghosszabbítását kérik.

A bizottság az előterjesztett okmányok alapján csaknem egy hónapig tartó vizsgálat után 1423 kérvényező közül 134 idegen állampolgár kérelmét elutasította és az aktákat áttette az állambiztonsági hivatalhoz, hogy a visszatartottakat az országból eltávolítsák. 1111 kérvényezőnek 1928 január 1-ig meghosszabbította tartózkodási engedélyét a bizottság. Ezek legnagyobb részét szakmunkások, kereskedelmi

és iparvállalatok alkalmazottjai, akik igazolni tudták, hogy cégeiknél, mint speciálisták vannak alkalmazva és nélkülözhetetlenek. Ezenkívül december 1-ig engedélyt adtak 107 kérvényezőnek, legnagyobb részt bolgár kertészeknek, akiknek az őszi termések betakarítása után távozni kell az országból.

Hetvennyolc külföldinek, akik magánügyben tartózkodnak az országban, 1—2 hónapra terjedő tartózkodási engedélyt adott a bizottság, miután megállapította, hogy itt tartózkodásuk veszélytelen. A kolozsvári sziguranca idegenek ellenőrző osztálya most felhívja a jelentkezőket, hogy a revíziós bizottság elé terjesztett aktáikat a legrövidebb időn belül vegyék át. A hivatal közli, hogy az iratok átvételénél munkásoknak 200, tisztviselőknek 500 és magánosoknak 1000 lej bélyegilletéket kell magukkal hozniok.

Lezajlott a VI-ik orvostörténelmi kongresszus

(Amszterdam, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) E hó 18-án nyílt meg Leidenben a hatodik nemzetközi orvostörténelmi kongresszus, amelyen a következő államok voltak képviselve: Amerika, Anglia, Egyiptom, Dánia, Svédország, Svájc, Belgium, Franciaország, Németország, Ausztria, Marokkó, Csehszlovákia, Olaszország, Portugália, Hollandia, Norvégia, Oroszország, Finnország és Spanyolország.

A gyógytudomány történelmi társasága 1920-ban alakult meg Antwerpenben és hivatalos neve: „Société International pour l'Histoire de médecine”, titkára Prof. Laignet Lavastine.

A kongresszus elnöke, Dr. **Lint** francia professor nyitotta meg az ülést, amelyen **Vilma királyné férje, Henrik**, herceg, **Wassink** közoktatásiügyi miniszter, báró **Gweerts de Landas Wyborg**, a királyné délhollandiai megbízottja is jelen volt.

Az elnök nagy vonásokban vázolta az orvostörténelmi társaság tudományos programját, amely a legrégebbi időktől a legmodernebb korig, minden történelmi mozzanatot, minden gyógyászati történelmi forrást a kutatások bonakése elé állít, hogy azok hasznos és káros eseményeit levonva, értékesíthető legyen a további orvostudományra.

Lint professor igen részletesen foglalkozott a **Smith** és **Ebers**-féle papiruszokkal, amelyek régi gyógymódokat írtak le. A professor szerint **Smith** által talált papirusz sokkal többet árul el a ókor orvosainak működési módjairól, mint **Ebers** papirusza, s ezért bátran állítható, hogy az ókor leghasználtabb orvostudományi könyve a **Smith**-féle papirusz volt.

A többi résztvevő majdnem mindegyike szintén tartott előadást Leidenben és Amsterdamban. A hollandiai gyógyászat történelme az összes nemzetek között a legfejlettebb, sőt a világ leggazdagabb gyógygyászati-történelmi könyvtára fölött rendelkezik, amely **Groshaus** **Maas** és **Israelsnek**, híres orvos-professoroknak köszönheti fennállását.

A legközelebbi kongresszus **Aszoban** lesz

megtartva, 1928 nyarán.

A kongresszus tagjai a 18-ik század elején élt nagy holland **Borhaave** emlékének adózott igen impozáns módon. Leidenben levő szobrának talpazatára piros-fehér színű (Leiden város színe) koszorút helyezett s **Welch**, amerikai delegátus igen érdekes beszédet tartott a szobor előtt, **Boerhaave** működéséről és az Egyesült Államok több egyetemére teti hatásáról.

Dr. Kroon, holland professor Hollandia legelső orvosprofesszorairól tartott előadást, többek közt **Pierre van Foreest** és **Gerard de Bont-ról**, akik 1876 augusztus 5-én kezdték meg működésüket a leideni egyetemen. Évi fizetésük 300 forint volt, amely két évenként 100 forinttal emelve lett.

A további előadások az ókor magikus gyógy módjaitól a legújabb korok modern gyógyművésztig minden periódusára támaszkodnak, a kurzusok, babonás esztrókák, stb. ismertetésével.

Alexandria megbízottja **Egyiptom** ősi lakóinak sült földdel való gyógyításáról tartott előadást.

A gyűlések után a kongresszus tagjainak, valamint a nagy közönségnek lehetővé tették számos régi orvostudományi könyv megtekintését.

A következő esztendőben **Osoban** tartják a kongresszust. *Pollák Rudolf*

Podol
Láb-ápolókrém és
Láb-izzadás elleni

Erre Este lábviz után egy moogyorónyi negyede **Csanda-féle PODOL**-al lábat jól bemasszírozza s ezzel egy csapásra megszüntette a legmakacsabb **lábizzadást, kellemetlen szagot, égető érzést, puffadtságot.** Lábat üden, frissen tartja, a járást végtelenül kellemesebb teszi. Hatása utóéletlen. Ára 35 Le.
Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban. Készíti **Csanda-gyógyszerár, Graden**

HIPEK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági szolidaritás napilapja.
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marion Ernő.
 Főszerkesztő: Márton Ernő.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánpótlását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— **Mária királyné köszönete Kolozsvár és Kolozs megye lakosságának.** Ferdinánd király halála alkalmából egy vármegye, valamint a város vezetősége táviratilag fejezte ki Mária királyné előtt részvétét. Ma délelőtt Szinajából, a Peles-kastélyból Mária királyné egyik udvarhölgye útján köszönetét fejezi ki Kolozs megye és Kolozsvár lakosságának és a hatóságok vezetőinek. A távirat szövegének szövege a következő: „Az önök részvételével a fájdalomtól sújtott lelkét mélyen meghatotta. Teljes szívből köszönetet mond egy önöknek, valamint a vármegye és a város egész közönségének. Szinaja, Peles-kastély 1927. július 26. Elena Mavrodi.”

— **Costes pilóta kapta meg az óceáni út három millió frankos szubvencióját.** Párisból jelentik: A francia légügyi miniszter, mintán Costes francia hadipilótának egy nagy benzinegyűléssel lefolytatott kísérletei eredményével jártak, neki utalta ki a három millió frankos szubvenciót, amelyet a minisztertanács a newyorki repülőtra szavazott meg. Costes gépét a napokban Le Bourgetbe szállítják, ahonnan a pilóta augusztus első hetében fog startolni, hogy az óceánt elsőnek repülje át az európai oldalról elindulva.

— **Egy lakomán megmérgezték 250 embert.** Varsóból jelentik: Moszkvai híradások szerint Kzylín oroszországi városban egy lakoma során 250 kommunista vezető ember akut mérgezési tünetek között megbetegedett. Eddig hat ember halt meg iszonyu kínok között. Kommunista körökben azt a hírt terjesztik, hogy mérényletről van szó.

* **Egyöntetű közvéleményt** nagyon nehéz létrehozni ugyanarról a dolgról. És mégis egy csapásra kialakult az az általános közvélemény, hogy nem lehet elképzelni szebb filmet, mint az Ártatlan Zsuzsi és az Orlac kezei. Az a sokezer ember, aki megnézte ezeket a filmeket az Operamozgóban, egyhangú elragadtatással nyilatkozott. Csütörtökön adják utoljára ezt a két ragyogó filmet. Siessen megnézni.

Blatt harisnyái

a legjobb

— **Beregi Oszkár a Cárnöben.** Kedden este Beregi Oszkár magyhatású drámában, „A cárnőben” láttuk. A hadnagyot játszotta abban az eredeti fölfogásban, amellyel a darab első bemutatóján és azóta külföldi színpadokon is nagy sikereit aratta. Friss és felszeg volt, akaratos és nagyravágyó és végig illuziókeltő természetes. Poór Lili a címszerepben most is briliáns volt. És a többiek, különösen Forgács és Marsi Gizi, mind hozzájárultak az est meleg sikeréhez.

Jön az „**ÖRDÖG CIRKUSZ**” szenzációs film az OPERA-MOZGÓBAN

— **Amerika erőteljes akcióra készül Nikaragua ellen.** Managusból jelentik: Az Egyesült-Államok által partraszállított tengerész-katonák, a nikaraguai rendőrlégénység és Sandino tábornok csapatai között véres összeütközés fejlődött ki. Az amerikai hatóságok szerint rövidesen erős akció indul meg az Unió részéről Sanidó levérsé.

— **Eljegyzés.** Farkas Rózsikát Satumareről eljegyezte Feig Márton Dejről. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Amerikában erkölcstelen nő az, aki dohányszik.** Newyorkból jelentik: Newyersey városban a napokban a törvényszék olyan ítéletet hozott, amely ugyszólván egyedülálló a maga nemében és amely élénken jellemzi az amerikai állampolgárokat. Helen Clark tanárnőt igazgatója rajta kapta, amint dohányszikott. Ez annyira felháborította a derék igazgatót, hogy lépten-nyomon híresztelni kezdte a tanárnőjéről, hogy az erkölcstelen életmódot folytat, aljas asszony, súlyosbítja a helyzetét még az is, hogy anya és hogy ilyen nő gondjaira

A kormány megkezdte az Averescu-rezsim közigazgatási revízióját

(București-Bukarest, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Alighogy uralomra került a liberális párt, teljes erővel vette kezdetét az ellenzéki színezetű városi tanácsok feloszlatása. Az összes centrumokban, mint Bukarestben, Csernovitz, Jasi, Kisenev, Arad, Nagyvárad, Temesvár, stb. liberális primárok kerültek a városi adminisztráció élére, csaknem mindenütt comisia interimarak kormányoznak, de kisebb helységeken is feloszlatással élt a liberális kormány.

A feloszlatott tanácsok helyébe lépő liberális rezsim csaknem mindenütt súlyos visszaéléseknek jött nyomára, amelyeket az Averescu-rezsim em-

bereinek rovására írnak. Így megindították a vizsgálatot Galac, Kisenev és Csernovitz primárjai ellen, most pedig, mint Bukarestből táviratozza a Rador, Bacau, Barlad és Husi városok polgármesterei ellen rendeltével a kormány a vizsgálat bevezetését. Ugyanakkor az ügyészség elrendelte dr. Belo Stefanescu ügyvéd, Mizil város volt polgármesterének letartóztatását, akit a kormány által delegált közigazgatási inspektor súlyosabb természetű visszaélésekkel, csalással és sikasztással vádol meg. A volt primár letartóztatása hatalmas szenzációt keltett.

SPORT

Az amszterdami olimpiai játékok programja

(Amszterdam, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ertesüléseink szerint az IOC (Internacionális Olimpiai Bizottság) augusztus 8-án Párisban összeül, hogy az 1928-as amszterdami olimpiai futballjátékairól tárgyaljon.

Ugyanakkor a francia olimpiai bizottság is ülésezik, hogy az olimpiáson való részvételről végleg döntsön. Erre a lépésre az a sajnálatos tény kényszeríti a francia olimpiai bizottságot, hogy a szenátus a kért szubvenciót nem szavazta meg a francia olimpiai atlétáknak. Beavatott helyen már fait accompli veszik a francia játékosoknak az olimpiászról való elmaradását.

Az olimpiai játékok véglegesen megállapított időtartama május 17 és augusztus 12-e között lesz.

A részletes program a következő:

Gyephockey: május 17—26.

Futball: május 27, június 15.

Súlyemelés: július 28—29.

Vívás: július 29—augusztus 11.

Atlétika: július 29—augusztus 4—6.

Modern pentatlon: július 31—augusztus 4.

Birkózás: július 30—augusztus 5.

Vitorlázás: augusztus 2—9.

Evezés: augusztus 6—10.

Úszás: augusztus 4—11.

Kerékpár: augusztus 3—5.

Boxolás: augusztus 7—11.

Tornászás: augusztus 8—10.

Lovaglás: augusztus 9—12.

Az olimpiai játékokon Baord városi művészeti igazgató vezetése alatt nagyszabású művész-olimpiász is lesz megtartva, külön e célra épített pavillonban. Számos állam művészei (festők, zenészek, építésszek, szobrászok, írók stb.) már bejelentették részvételüket. P. R.

nem lehet bizni az ifjúság nevelését. A mélyen sértett Helen Clark asszony 50.000 dollár erkölcsi kártérítésért beperelte a rágalmozó igazgatót. A newyersi bíróság azonban elutasította a panaszt azzal a megokolással, hogy az a tanárnő, aki dohányszik, csakugyan nem tartható erkölcsi szempontból kifogástalannak.

— **Végh Sándor koncertje az Ujságíró-klubban.** Nagy érdeklődés nyilvánul meg Végh-

Blatt harisnyái

a legolcsóbbak

Sándornak, a budapesti zeneakadémia tehetséges növendékének augusztus 2-iki önálló hangversenye iránt, amelyet az Ujságíró-klubban tart meg. Végh Sándor Kolozsváron Pollermann Aranka és Hevesi Pireka tanítványa volt. Kolozsvárról került fel Budapestre a zeneakadémiára, ahol Zsolt tanítványa volt, az évfolyamok sikeres abszolválása után pedig a művészképzőn Hubay vezetése mellett fejlesztette kitűnő tehetségét és technikáját. Végh Sándor hegedű számait zongorán Hermann Katica fogja kísélni, aki szintén a budapesti zeneakadémia végzett növendéke. A hangversenyen, amelynek kezdete este 9 órakor lesz, belépti díjat nem szednek.

Péntek, VII. 29-től hétfő, aug. 2-ig az Opera-mozgóban az „**ÖRDÖG CIRKUSZ**”

Uj 100 méteres melúszó világrekord. Newyorkból táviratozzák: Walter Spence, a fiatal és nagytehetségű amerikai úszó vasárnap a 100 m.-es mellúszásban szenzációs új világrekordot állított fel. Rademacher német 1 perc 15.9 mp-es rekordját több mint 4 mp-cel 1 perc 11.4 mp-re javította.

Borotra—Brugnon—Ullrich—Petersen 6:4, 6:0, 6:1.

Kanada—Cuba 4:1. Davis Cup mérkőzés. Kanada augusztus 18-án játszik Montrealban Japánnal, amely Mexikót győzte le.

Blatt harisnyái

a legtartósabbak

Franciaország a Davis Cup európai zónájának győztese. Kopenhágából táviratozzák: A Davis Cup európai zónájának döntő mérkőzésén a franciák 3:0-ra vezetnek és ezzel a győzelmüket már be is biztosították Részletes eredmények:

Borotra—Petersen 6:8, 6:2, 6:1, 6:0.

Az „**Ördög cirkusz**” a legszenzációsabb filmjúdonság az Opera-mozgóban július 29 — aug. 2.

A világ legjobb írógépe a

MERCEDES 5.

kapható

igen előnyösen LEPAGE-nál, CLUJ

Hirdessen az Uj Keletben

K
M
M

(Cluj-K
dósítójától.)
nap érteke
tériumban.
pénzügyi
a tanácsko
Simionescu
lescu, a
értekezlet
volt, hogy
és illetéke
bevétele.
értekezlet

Vizum
tavására.
11 között
közi vásár.
október 1-
trák határ
zónának ese
a vásárlato
viából és C
szágon kere
is könnyen
nyek: augu
az összes o
külföldi áll
zónak 25—
adnak, ugy
tok is.

Az ag
Bukarestb
nisztérium
az agrárref

boro

„UNI

Villa Sper
Szó

A
vés fo

Egyesült
Telzalogh

Devizá

Zürich . .
Newyork .
London . .
Páris . . .
Milano . .
Prága . . .
Budapest .
Belgrád . .
Bukarest .
Varsó . . .
Bécs . . .
Berlin . . .

Száz

Közgazdaság

Megszigorítják a szeszgyárak ellenőrzését, mert visszaesnek az állami bevételek

(Cluj-Kolozsvár, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország pénzügyi felügyelői tegnap értekezletre ültek össze a pénzügyminisztériumban. Az értekezleten Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnököl, de részt vettek még a tanácskozásban Victor Badulescu és Christu Simionescu államtitkárok, valamint Roman Niculescu, a közvetett adóügyek igazgatója. Az értekezlet egyetlen tárgya az a megállapítás volt, hogy a szeszitalokra kivetett új adókból és illetékekből állandóan csökken a kincstár bevétele. A pénzügyminiszter javaslatára az értekezlet elhatározta, hogy megszigorabb ellen-

őrzést fogja bevezetni az összes szeszgyáraknál, mert megállapítást nyert, hogy a szeszértékesítés terén igen sok szabálytalanság és visszaélés történt.

A bizottság ezután kimondotta, hogy a borhamisítás ellen a mult parlament által megszavazott törvényből csak azokat a rendelkezéseket lépteti életbe, amelyek nincsenek ellentétben azon törvényjavaslat ellenőrzési alapelveivel, amelyet az alkoholfogyasztás megszorító szabályozásáról Bratianu Vintila készített és amelyet az őszi ülészakban fog a parlament megszavazni.

Vizum nélkül lehet utazni a bécsi mintavására. Bécsből jelentik: Szeptember 4 és 11 között fog lezajlani a 13-ik bécsi nemzetközi vásár. A vásár látogatói augusztus 15-től október 1-ig vizum nélkül léphetik át az osztrák határt. A Csehszlovákián keresztül utazóknak cseh vizumot sem kell váltaniuk. Azok a vásárlátogatók, akik Romániából, Jugoszláviából és Csehszlovákiából utaznak Magyarországon keresztül, a vizumot a magyar határon is könnyen megválthatják. Utazási kedvezmények: augusztus 31 és szeptember 11 között az összes osztrák vasutakon 25 százalék. A külföldi államvasutak a bécsi mintavására utazónak 25-50 százalékos menetdíjkedvezményt adnak, ugyancsak a különböző hajóstársulatok is.

Az agrárreform végleges számadatai. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium kisajátítási osztálya most tette közzé az agrárreformra vonatkozó végleges adatokat.

Ezek szerint nyolc év alatt Romániában 6 millió hektár földet osztottak ki. Az a földterület, amely azelőtt 15 ezer ember tulajdona volt, most egy millió 900 ezer ember birtokában van. A kisajátított földekből 300 ezer kisebb-nagyobb méretű birtokot.

A kereskedelmiügyi minisztérium jelentése a vámtarifa revíziójáról. Megírtuk, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter elejtette azt a szándékát, hogy az előző kormány által életbeléptetett behozatali vámtarifát már most módosítsa. A pénzügyminiszter ezt az elhalasztást azzal indokolja, hogy a tarifareviziót minden érdekelt tényező szempontjából alaposan akarja előkészíteni. Ennek megfelelően, az ipar és kereskedelmiügyi minisztériumban államtitkárokból és helyettes államtitkárokból bizottság alakult, amely alapos és részletes jelentésben fogja előterjeszteni az ország kereskedelmének és iparának szempontjait a vámtarifa revíziójának tekintetében.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Cirkuszhercegnő: Lengyel Irén. Nagy szenzációja lesz csütörtökön este a Magyar Színháznak. A legnagyobb sikerű operette-ujdonság, a Cirkuszhercegnő fog színrekerülni a parádés címszerepet először fogja játszani Kolozsváron Lengyel Irén. Vasárnap este is a Cirkuszhercegnő-t adják ugyancsak Lengyel Irénnel s ennek az előadásnak keretében bucsuzik a kolozsvári közönségtől Tolnay Andor.

Gyermekelőadás. Szombaton délután 4 órakor nagyon olesó helyárrakkal a Piroska és a farkas című látványos zenés mesejátékot játsszák a Magyar Színházban.

Nem nőszülök — Poór Lili és Neményi Lili föllépésével. Pénteken este a legszellemebb, legnagyobb sikerű vigjáték-ujdonság, a Nem nőszülök kerül színre, a két vezető női főszerepben Poór Lilivel és Neményi Lilivel.

Biborruhas asszony. Gilbert világhírű operettje, a Biborruhas asszony Lengyel Irénnel, Tolnay Andorral és Ihász Aladárral a főszerepekben szombaton este kerül színre.

MŰSOR:

Csütörtök: Cirkuszhercegnő. (Uj szereposztással, Lengyel Irénnel a címszerepben. Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám: 421.)

Péntek: Nem nőszülök. (Poór Lili, Neményi Lili föllépésével. Sorozatszám: 421.)

Szombat d. u. 4 órakor: Piroska és a Farkas. (Nagyon olesó ifjúsági helyárrakkal. Sorozatszám: 422.)

Szombat este fél 9 órakor: Biborruhas asszony. (Lengyel Irénnel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Sorozatszám 423.)

Vasárnap 5 órakor: A Noszty fiu esete Tóth Marival. (Mérésékelt helyárrakkal. Sorozatszám: 424.)

Vasárnap este fél 9 órakor: Cirkuszhercegnő. (Tolnay Andor bucsuföllépésével. Lengyel Irénnel, Ihász Aladárral. Sorozatszám: 425.)

borotva
borotvaszappan
borotvafenő szij
borotvaecset
„UNICUM“ Kun, Cluj,

UNICUM

önborotváló készülék
önborotváló pengék
acélárúk
felülmulthatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

Szováta fürdőn a mult évben megnyílt s kitünően bevált **uripanzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius havában megnyílt.**

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem.

Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, főrabbiné, Dicsosmartin (Dicsősztmárton)

Tőzsde

A lej újabb árfolyamemelkedésének ellenére a piac kissé megszilárdult, bár üzletkötés kevés fordult elő.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3175-3185	—	—	492 ¹ / ₄	3175	11040	13685	650 ³ / ₄	1925 ¹ / ₂
Newyork	164 ¹ / ₂ -165 ¹ / ₄	519 ³ / ₈	51937	2556	164	57340	71065	3375	—
London	801-803	2521	2521 ¹ / ₂	12410	800	2783 ³ / ₄	3450 ¹ / ₄	16392	485 ¹ / ₂
Páris	655-660	2032	2032	—	645	2243 ³ / ₄	2780 ¹ / ₂	13230	39137
Milano	910-915	2825	2824	139	900	3117 ¹ / ₂	3862	18387	544
Prága	487-489	1539 ¹ / ₂	1539	7570	487	1699	2105 ¹ / ₂	—	296 ¹ / ₂
Budapest	2875-2885	90 ¹ / ₂	9050	—	2860	1008	12380	589 ¹ / ₂	—
Belgrád	—	913	913 ¹ / ₂	—	290	350	1249 ¹ / ₄	5946	176
Bukarest	—	315 ¹ / ₂	317	1550	—	6405	433 ¹ / ₂	2070	61
Varsó	—	58	58	—	18	—	7935	377 ¹ / ₂	—
Bécs	2320-2330	7310	7308	—	2320	8067 ¹ / ₂	—	47575	—
Berlin	3920-3930	12350	12348	—	3920	13630	16896	80237	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 317, Páris 1550, Budapest 350, Bécs 43350, Prága 2070.

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt minden elfogadható áron árusít az **Ideal kalapszalonn** a legújabb filz kalapok óriási választékban és átmeneti Cluj, Regele Ferd. 8.

10 válogatott könyv

Gyönyörű regények, szindarabok, értékes tanulmányok, Palesztina, Egyiptom részletes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

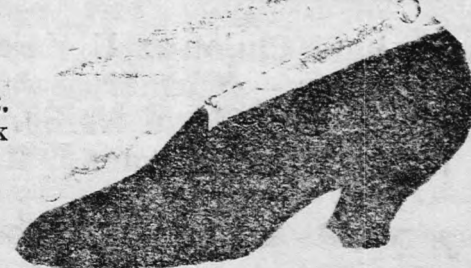
Az olesó könyvesoportba tartoznak:

- Szabó Imre:** Zsidó Almanachja (1927)
Ignotus: Olvasásközben, tanulmányok
Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
Perutz: 9 és 9
Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szocializmusban
Blicher Clausen: Heine Inga, regény
Tábori Róbert: A negyvenéves férfi, regény
Schoepnhauer: A szerelem metafizikája
Zoltán Sándor: Örvény, dráma
Ben Ami: Palesztina—Egyiptom utmutató.

A szenzációs könyvsorozat a a — portóköltésén kívül — százhusz lej. Megrendelhető levelezőlap útján az Uj Kelet könyvosztályában (Cluj, Strada Baron L. Lop 10.) Kolozsvári olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre hához küldjük.

Róth

cipésznél
Szép-u. 2. sz.
alatt készülnek
a legújabb
divatu
cipő-
különleges-
ségek

APRÓHIRDETESEK
Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Alláskeresőknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

III. gimnázista fiam vizsgájának előkészítéséhez keresek azonnalra egyetemi hallgatót. Weisz Elek, str. Regina Maria 14. 2038

Üzlethelyiség Deák Ferenc-ucca elején jelölés nélkül azonnal kiadó. Erdőkölöni Rádió, Str. Regina Maria 18.

Jóforgalmu bodega, központban kiadó. Cím a kiadóban.

FURUNCULOL
a legjobb szer mindenemű kelés (Furunculus) ellen. Kapható minden gyógyszerertárban. Előállítja Egger vegyészeti gyár, Cluj

Hanwald
Cluj, Str. Vahuta (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükörgyár. Táblauveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása. 1007

Ellopták Nagyszeben állomásán kézitáskámat, amelyben a tálszom és tefilnem is benne volt. Felkérem a tisztelt hitsorsosaimat, ha netán azt valaki megvette volna, a taliszt és tefilint részemre elküldeni sziveskedjék, a kifizetett vételárat és költségeket köszönettel visszatérítem. — Nathan Lazar, Alba-Iulia.

Huedin (Bánffyhungarodon) országos vásár augusztus 1-2-án lesz megtartva. 2941

100 drb. rizs- és cukorzásak eladó str. Londrei 1 üzletben. 2940

Intelligens perfektül számoló, megbízható zsidóleányt keresünk, háztartással kapcsolatos üzlet önálló kezelésére. Személyzetrel együttes munkáságot kívánunk. Elek tejüzeme, str. Sulutiu (Vizucca) 8.

Butor
legolcsóbban beszerezhető, hitelképeseknek részlet kedvezmény.
Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

Nerva Szanatórium

Cluj, Strada Regalá (Majális-u) 12/a
modern nagy

vizgyógyintézetében

állandóan minden fajta gyógyfürdő kapható.
Jód, kén, iszap, szénasavas és villanyfürdő-kurák. Nyitva egész nap.

★
Telefon: 600

Nemesak a kereskedőknek, hanem az iparosoknak gyárosoknak is fontos a

Vámtarifa

ismere, mert ennek alapján kell kiállítani a luxus- és forgalmi-adó bevallási nyilatkozatokat.

A Dr. Bereczky-féle Vámtarifa

pontosan és áttekinthetően közli az erre vonatkozó törvényt,

ára 350 lei

Kapható Clujon az Uj Kelet könyvostályában. — Mármaroszigeten: Fried Miksa, Str. Sincai No 36. — Oradea: maren Blum Zsigmond, Str. Vlaicu 51.

★
Hirdessen az Uj Keletben

3 könyv:

Dr. Philipp Paneth
érdekes, vonzó könyve a néhai nagy erdélyi országos fő rabbi: **Mareh Jecheskel** életéről és családjának elágazásáról a mai napig. Egyben felöleli az egykorú erdélyi zsidóság történelmét.

Rabbenu Jecheskel
Ára füzve 175 lei, kötve 225 lei.

Leopold Hichler:
Der Sohn des Moses Mautner
Regényes történet a bécsi zsidók életéből.
Ára füzve 135 lei, kötve 185 lei.

Hatvany Lajos:
Urak és Emberek
(Két kötetben.) Regény a 18-19. század magyar zsidójának életéből. — Ára 510 lei.
Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában

„ACME” füzőgép
a legtökéletesebb, irodákban, kereskedőknek nélkülözhetetlen. Egyetlen füzőgép, mely tartós
Kapható:
OFFICE EQUIPMENT COMPANY, ORADEA

Olcsó zsidótárgy könyvek

Bernfeld: Jüdische Literatur	Lei 90
M. Brod: Socialismus in Zion	32
„Im Kampf um das Judentum	32
Bialik: Gedichte I/II	125
A. Böhm: Die Zionistische Bewegung	170
Der XII. Zionistischen Kongress	25
Hauser: Spinoza (Roman) geb.	150
Herzl: Philosophische Erzählungen	130
Herzl: Das Neue Ghetto	125
Katz: Charakterbilder aus der jüd. Geschichte	125
Kahn: Die Juden als Rasse u. Kulturvolk	140
Klausner: Gesch. der Neuhebr.	90
Karpeles: Geschichte der Jüdischen Literatur I-II (920 lap)	600
Koigen: Der moralische Gott	90
Heinrich Loewe: Schelme, Narren	50
Moses Mendelsohn: Jerusalem	90
Miwchar Haschira haivrit (Antologia)	180
Nordau: Zion-Schriften	170
Perez: Drei Dramen	90
Zlocisti: Moses Hess, Leinb.	150
Moses Hess: Soc. Aufsätze, Leinb.	150
I. u. I. Tharaud: Der Schalten d. Kreuze geb.	90
Jüd. Theater I-II. (Eine dramatische Anthologie jüdischer Dichter)	125
gebund.	150

Kaphatók:
az UJ KELET könyvostályában

„AURORA”
bodegámat
Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyi-tér) 14 sz. alól
szembe 25
szám alá helyeztem át. —
Kibővitve כשר vegetáriánus (tejesnemű) könyhával, fokozottan igyekszem a t. közönség szolgálatára. Tisztelettel ELEK SIMON

A
Kadima-nyomda
csak izléses és szép nyomtatványt szállít
★
Cluj, Str. Baron L. Pop 10
Telefon 9-77

Verkesztőse hivatal és n
Kolozsvár
L. Pop (Brassa
Telefon
izerk. és kiad
9-77
N. Sz.
Egyes szám ar
váron és vid
akarestben is

1927 július 2

Aver
de a

Goga kivétel

(Bucuresti-tudósítójától.)
Bratianu—Ave mindig élénke véleményét — zonyos politik Bratianu Jone el is szánta borsoknak kezvet azzal az e amelyet a ne amelyet egy megrendíteni p liberális sajtóor dinós hangon i densről, egésze a liberális párt a hurt és késze általa diktált — a nemzeti p
Hogy azon volt tűnő jelen húzódik meg r

A „Cuvant mely elégedetle tábornok szená tettek — az „rovici volt kö értekezletre ül
Megállapítv közeledés imm politikai non magatartása kérték, hogy v vagy pedig v olyan aktusnak beleegyezése n ellen tett.

Petrovici, I és Manolescu értékesebb elem az élen. A töb vannak a fő rendelték. A v értéséhez szük után a néppá fuzióról és el Azután a nemz ról és hasonló

Averescu e a volt minisz jegyzésre, hog a párt érdekei e megjegyzést te

1. A nyilat dásába az ösze még április h midőn a király 2. A nyilat pártnak a trón denkori állasp 3. A nyilat rea“-ban rekti Averescu t